

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้จะกล่าวถึงหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
วิธีการสอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอน สมรรถภาพครู และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะนำเสนอเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

หลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์
หนึ่งในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งจัดให้ผู้เรียนได้
เรียนต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยได้กำหนดจุดมุ่งหมาย
วัตถุประสงค์ โครงสร้าง หลักการ เนื้อหาสาระ ตลอดจนหลักและ
แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

การเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีจุด
มุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์พื้นฐานเกี่ยวกับ
การทำงานและการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
กับวัยและความถนัดดังที่ ชนุ แสงศักดิ์ (2520 : 210) ได้กล่าว
ไว้ว่า

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนฝึกใช้มือในการทำงาน
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนไม่หยาบโห้ง
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝนการอาชีพเบื้องต้น
- 4) เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพทุกประเภท
- 5) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในตำบลของตนได้

2. วัตถุประสงค์ทั่วไปของกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ

1) ให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานที่เป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ให้เกิดความสงบสุขทั้งส่วนตนและส่วนรวม

2) ให้เข้าใจสภาพปัญหาความเปลี่ยนแปลง สามารถแสวงหาความรู้ ปรับตัวและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับภาวะของท้องถิ่น บ้านเมืองและโลก

3) ให้มีความขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ รู้จักพึ่งตนเอง มีวินัยและมุ่งมั่นในการทำงาน

4) ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานและชื่นชมในผลงานที่ทำ

5) ให้มีหลักในการทำงาน ทั้งงานอิสระและงานที่ทำร่วมกับผู้อื่น เพื่อความเจริญส่วนตนและส่วนรวม

6) ให้รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยนิยมชมชอบและสนับสนุนการใช้สินค้าไทย

นอกจากวัตถุประสงค์ทั่วไปดังกล่าวแล้ว หลักสูตรยังได้กำหนด จุดประสงค์เฉพาะ ของแต่ละงานไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย คือ

1) จุดประสงค์เฉพาะของงานบ้าน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 366)

1.1) เพื่อปลูกฝังนิสัยที่ดี มีความขยันหมั่นเพียร ในงานบ้าน ตลอดจนการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการทำงาน

1.2) เพื่อให้มีความรู้และความสามารถใช้เครื่องมือใช้ในการทำความสะอาดบ้าน ตลอดจนการเก็บรักษาอย่างถูกต้อง

1.3) เพื่อให้สามารถปรุงอาหารคาวหวานและเก็บถนอมอาหารอย่างง่าย ๆ ได้

1.4) เพื่อให้สามารถต้อนรับแขกได้อย่างสุภาพและถูกต้อง

1.5) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเลือกเครื่องแต่งกายของตนเองให้เรียบร้อย

1.6) เพื่อให้สามารถซักรีดและซ่อมแซมเครื่องแต่งกายของตนเองให้เรียบร้อย

1.7) เพื่อให้มีความรู้และความสามารถในการตัดเย็บเสื้อผ้าเบื้องต้นได้

2) จุดประสงค์เฉพาะของงานเกษตร หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 383)

2.1) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานเกษตรซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.2) เพื่อให้มีความรู้และความสามารถใช้เครื่องมือเกษตรอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2.3) เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกษตรที่ทันสมัย

2.4) เพื่อนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้จากโรงเรียนไปพัฒนาครอบครัวและท้องถิ่นของตน

2.5) เพื่อสร้างเสริมความสามารถ ความถนัด และความสนใจในการเรียนรู้และปฏิบัติงานวิชาเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6) เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานและการวางพื้นฐานในการประกอบอาชีพเกษตร

3) จุดประสงค์เฉพาะของงานประดิษฐ์และงานช่าง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521 : 395)

3.1) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกวัสดุที่จะนำมาประดิษฐ์สำหรับเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกและใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับงานต่างๆ

3.3) เพื่อให้มีความสามารถในการทำงานอย่างมีระเบียบ ปลอดภัย ให้รู้จักเก็บ รักษา บำรุง และซ่อมแซมเครื่องมือ

3.4) เพื่อให้รู้จักประดิษฐ์งานที่สามารถจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และประหยัด

3.5) เพื่อให้สามารถนำสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ มาจำหน่ายเป็นการเพิ่มพูนรายได้

3.6) เพื่อให้รู้จักใช้ความรู้เกี่ยวกับงานฝีมือ และแรงงานสำหรับเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

สำหรับงานเลือกแขนงงานประดิษฐ์และงานช่าง งานบ้านและงานเกษตร ก็กำหนดจุดประสงค์เฉพาะไว้เช่นเดียวกัน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525 : 332)

1) เพื่อส่งเสริมทักษะและวางรากฐานในการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

2) เพื่อส่งเสริมพื้นฐานของการทำงานและประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

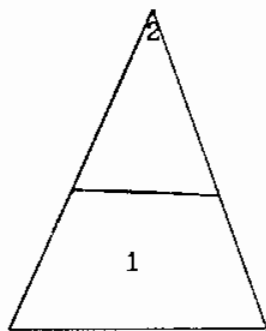
3) เพื่อส่งเสริมการฝึกพื้นฐานในการทำงาน โดยเฉพาะการยกระดับงานช่างของท้องถิ่นให้มีมาตรฐานดีขึ้น

4) เพื่อเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพแรงงานของท้องถิ่น โดยเฉพาะการเกษตรของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ

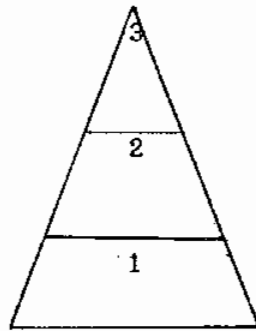
5) เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านอาหาร โภชนาการ การเลี้ยงดูเด็ก การแต่งกายและอาชีพให้มีมาตรฐานดีขึ้น

3. โครงสร้างกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

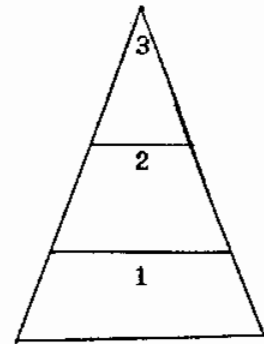
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีลักษณะโครงสร้างที่จัดประสบการณ์ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยยึดวิสัยของผู้เรียนเป็นหลัก แบ่งวิสัยของผู้เรียนออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ป. 1-2

ป. 3-4

ป. 5-6

ภาพประกอบ 1 แสดงการแบ่งประสบการณ์กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

(ที่มา กรมสามัญศึกษา, 2521 : 6)

จากภาพประกอบที่ 1 จะแบ่งผู้เรียนตามระดับชั้น คือ ช่วงประถมศึกษาปีที่ 1-2, 3-4 และ 5-6 ตามลำดับ และกำหนดประสบการณ์แต่ละช่วงไว้ต่อเนื่องกันคือ

- 1 หมายถึง ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงาน
- 2 หมายถึง ประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน
- 3 หมายถึง ประสบการณ์และความรู้พื้นฐานเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานและการวางแผนอาชีพ (กรมสามัญศึกษา, 2516 : 6)

ACC. No. 01127
 DATE RECEIVED 8-11-2537
 CALL No.

372.112
 4960

สาระสำคัญของประสบการณ์ทั้ง 3 ที่กล่าวมานั้นแยก
รายละเอียดเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1) ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงาน หมายถึง
ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดนิสัย
ที่ดีในการทำงาน กล่าวคือ รู้จักการทำงานตามขั้นตอน ทำงาน
อย่างมีระเบียบ มีการวางแผนในการทำงาน และการช่วยเหลือ
ทำงานบ้านหรืองานของโรงเรียน เป็นต้น

2) ประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน หมายถึง
ประสบการณ์ที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ฝึกฝนขั้นตอนเพื่อ เป็นพื้นฐานใน
การทำงานอย่างมีระบบและวิธีการ เช่น การรู้จักใช้เครื่องมือ
ต่าง ๆ ให้ถูกต้องกับงาน รู้ว่าเครื่องมือชนิดใดใช้กับงานอะไรจึง
เหมาะสมและรู้จักการเก็บบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง รวมทั้ง
ประสบการณ์ด้านอื่น ๆ อีก ซึ่งจัดเป็นประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน
ที่โรงเรียนจะต้องสอนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนอย่าง
จริงจัง จนเกิดทักษะและกระบวนการในการทำงานที่ดีต่อไป

3) ประสบการณ์และความรู้พื้นฐานเพื่อการศึกษาเกี่ยว
กับการทำงานและการวางแผนแนวอาชีพ หมายถึง ประสบการณ์ที่
จะต้องปลูกฝังความรู้อันเป็นพื้นฐานแก่ผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้
เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมให้การ
เรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้ดียิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ,
2527 : 3-4)

สรุปได้ว่า หลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มี
โครงสร้างประกอบด้วยประสบการณ์ 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ทั่วไป
ประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน และประสบการณ์และความรู้
พื้นฐานเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์
แกนกลาง สามารถดัดแปลงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพและความ
ต้องการของท้องถิ่น ในการจัดประสบการณ์ดังกล่าวควรประกอบด้วย
ภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยจัดจากง่ายไปหายาก และมากขึ้นตาม
ระดับชั้นและวัยของผู้เรียน

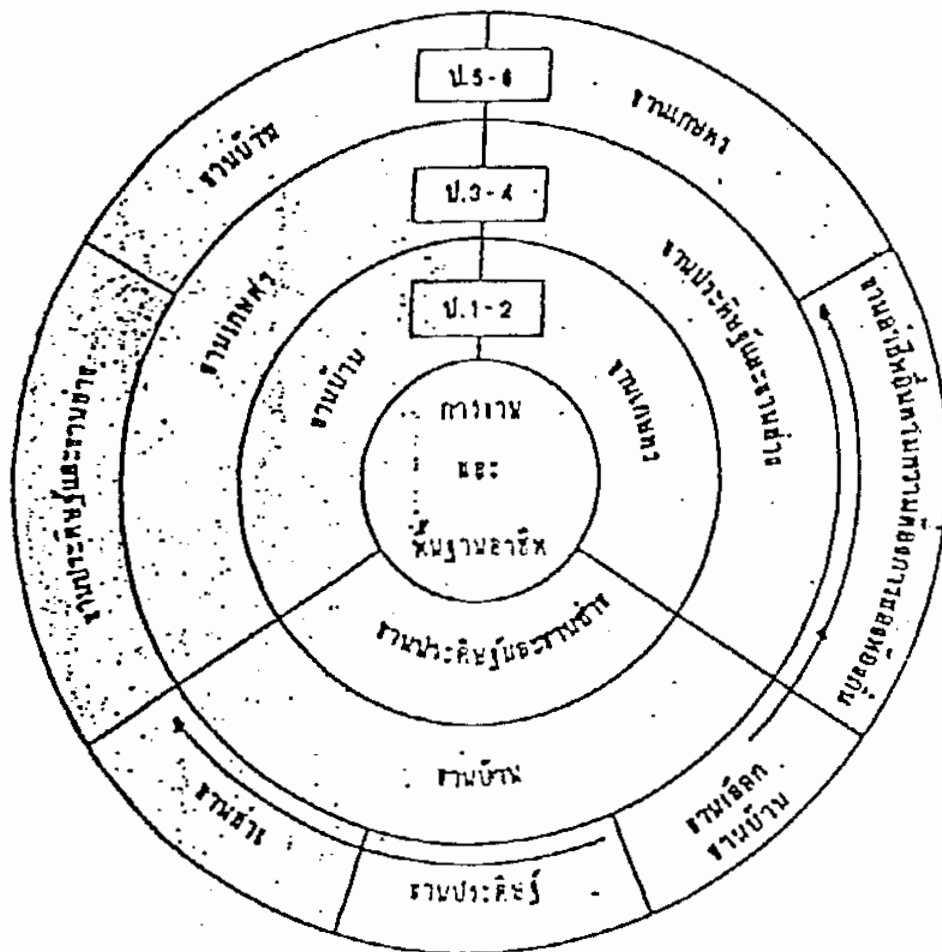
ในโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ประสพการณ์กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อฝึกให้นักเรียนทำงานเป็น รักษาการทำงาน และพื้นฐานที่จะประกอบอาชีพต่อไปภายหน้า พื้นฐานในการทำงานและประกอบอาชีพมี 3 อย่าง คือ (สมพงษ์ พลสมบูรณ์, 2525 : 21)

1) พื้นฐานด้านทักษะ คือ การปฏิบัติได้ ทำได้ เช่น ปิดกวางด เข็ตถุ ชักวัด ต้มแกง เย็บปัก เป็นต้น และการใช้เครื่องมือสามัญประจำบ้าน เช่น ขวาน มีด จอบ เสียม กรรไกร ซ้อนส้อม เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องเรียนต้องฝึกจนนักเรียนทำเป็น

2) พื้นฐานด้านจิตใจ คือ การสร้างเสริมและปลูกฝังนิสัย คุณธรรม และค่านิยมในการทำงาน ไม่ดุดองงาน ให้เห็นว่าเป็นงานสุจริตเป็นงานที่มีเกียรติ รู้จักการทำงานอย่างประณีต ขยัน ซื่อสัตย์ และอดทน สิ่งเหล่านี้จะต้องปลูกฝังด้วยการปฏิบัติจริง

3) พื้นฐานด้านเศรษฐศาสตร์ คือ การให้ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องรายได้ รายจ่าย ทุน กำไร และแรงงาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการประกอบอาชีพ

โครงสร้างของกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพในระดับ
ประถมศึกษา ที่แสดงให้เห็นขอบข่ายการจัดกลุ่มงานและ
พื้นฐานอาชีพของแต่ละชั้น (บันลือ พุกพะวัน 2521 : 199)

ภาพประกอบ 2 แสดงขอบข่ายการจัดกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ

4. หลักการของโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้พิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2527 : 8-10)

- 1) ลักษณะงานประเภทต่าง ๆ ที่เป็นอาชีพของคนไทย ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การบริการ และธุรกิจ เป็นต้น
2. ทักษะของแต่ละท้องถิ่น ได้แก่ ประเภทของที่ดิน และทรัพยากรอื่น ๆ
- 3) จุดมุ่งหมายของการประถมศึกษา
- 4) เป้าหมายของการศึกษา
- 5) วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนของกลุ่มต่าง ๆ

ในหลักสูตร

- 6) กระบวนการเรียนการสอน

องค์ประกอบทั้งหมดนี้ เมื่อนำมากำหนดโครงสร้างในเนื้อหาสาระแล้วในด้านโครงสร้างทางด้านเวลากลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้กำหนดเวลาทั้งหมดร้อยละ 60 ของเวลาตลอดระยะ 6 ปี ในแต่ละปีหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนไว้ไม่น้อยกว่า สัปดาห์ละ 25 ชั่วโมง รวมทั้งปีไม่น้อยกว่า 200 วัน และไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง หรือ 3,000 คาบ เมื่อแยกเวลาตามลำดับของชั้นแล้ว กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจะมีเวลาเรียนตลอดปีดังนี้

- 1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ร้อยละ 10 เท่ากับ 100 ชั่วโมง หรือเท่ากับ 300 คาบ (คาบละ 20 นาที)
- 2) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ร้อยละ 20 เท่ากับ 200 ชั่วโมง หรือเท่ากับ 600 คาบ (คาบละ 20 นาที)
- 3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ร้อยละ 30 เท่ากับ 300 ชั่วโมง หรือเท่ากับ 900 คาบ (คาบละ 20 นาที)

5. เนื้อหากลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ประกอบด้วยงานที่สำคัญ 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง ซึ่งจะเรียนต่อเนื่องกันตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เรียกว่า งานบังคับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2527 : 6-8)

1) งานบ้าน เป็นงานที่ปลูกฝังกิจนิสัยที่ดีในการทำงานภายในบ้าน ฝึกให้ผู้เรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานภายในบ้าน รู้จักการทำความสะอาด การจัดบ้าน การเลือกและปรุงอาหาร ตลอดจนสามารถเลี้ยงดูเด็ก และทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเครื่องแต่งกายตามความเหมาะสมได้

2) งานเกษตร เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เกี่ยวกับการเกษตรไปพัฒนาอาชีพและครอบครัว ตลอดจนต้องถื่นเพื่อเพิ่มรายได้ของครอบครัว เป็นการวางรากฐานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และฝึกให้มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกษตรที่ทันสมัย

3) งานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นงานพื้นฐานที่เกี่ยวกับงานช่างโดยสามารถนำวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นของเล่นของใช้ สามารถใช้เครื่องมือและกระบวนการทำงานที่ถูกต้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป

นอกจากนี้ยังมีงานเลือก ให้ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ได้เลือกเรียนตามความสนใจและถนัดด้วย มี 5 แขนงงาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานช่างประดิษฐ์ และงานอาชีพอื่น ๆ ซึ่งแต่ละแขนงงานประกอบด้วยกลุ่มงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2533 : คำชี้แจง)

1) แขนงงานบ้าน มี 3 กลุ่มงานคือ

1.1) งานอาหารและโภชนาการ

1.2) งานเสื้อผ้า

- 1.3) งานการเลี้ยงเด็ก
- 2) แขนงงานเกษตร มี 13 กลุ่มงานคือ
 - 2.1) การทำสวนผัก
 - 2.2) การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
 - 2.3) การปลูกพืชไร่
 - 2.4) การทำสวนผลไม้
 - 2.5) การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
 - 2.6) การเลี้ยงสัตว์ปีก
 - 2.7) การเลี้ยงสัตว์เล็ก
 - 2.8) การเลี้ยงสัตว์ใหญ่
 - 2.9) การเลี้ยงสัตว์เลื้อยคลาน
 - 2.10) การประมง
 - 2.11) การทำนา
 - 2.12) การทำไถนาสวนผสม
 - 2.13) การเกษตรอื่น ๆ
- 3) แขนงงานช่าง มี 16 กลุ่มงานคือ
 - 3.1) งานเขียนแบบ
 - 3.2) งานไฟฟ้า
 - 3.3) งานวิทยุ
 - 3.4) งานเครื่องยนต์
 - 3.5) งานโลหะ
 - 3.6) งานหนัง
 - 3.7) งานถักทอ
 - 3.8) งานสาน
 - 3.9) งานเครื่องปั้นดินเผา
 - 3.10) งานแกะสลัก
 - 3.11) งานเครื่องเงิน
 - 3.12) งานพิมพ์
 - 3.13) งานไม้

- 3.14) งานปูน
- 3.15) งานทาสี
- 3.16) งานตัดผม
- 4) แขนงงานช่างประดิษฐ์ มี 5 กลุ่มงานคือ
 - 4.1) งานประดิษฐ์ของชำร่วย
 - 4.2) งานประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น
 - 4.3) งานประดิษฐ์ไม้ไผ่
 - 4.4) งานดอกไม้ใบตอง
 - 4.5) งานประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง
- 5) แขนงงานอาชีพอื่น ๆ มี 3 กลุ่ม
 - 5.1) งานซื้อขายและบริการ
 - 5.2) งานเสริมสวยและส่งเสริมความงาม
 - 5.3) งานอุตสาหกรรมย่อยในท้องถิ่น

แนวทางในการจัดสอนงานเลือกในกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 (กรมวิชาการ,
2523 : คำชี้แจง)

งานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 กำหนดเวลา
เรียนไว้ประมาณ 10 % ของเวลาเรียนกลุ่มการงานฯ ทั้งปีการศึกษา
คือ 100 ชั่วโมงหรือ 300 คาบ เวลาเรียนสำหรับเนื้อหาเหมาะ
กับวัยและความสามารถของผู้เรียน

การเลือกเรียน ต้องคำนึงถึงความสนใจและความถนัด
ของผู้เรียน ความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการ
ของท้องถิ่น ทรัพยากร แหล่งวิทยากร และสถานประกอบอาชีพ
อิสระ ความพร้อมของโรงเรียนและครูผู้สอน ตลอดจนความสัมพันธ์
ระหว่างแขนงงานที่เลือก กับงานขั้นพื้นฐานด้วย

วิธีเลือก จะเลือกเรียนเพียงแขนงงานเดียว โดยเลือก
หลาย ๆ กลุ่มงานในแขนงงานนั้นให้ครบ 300 คาบ หรือเลือกหลาย

แขนงงาน โดยเลือกกลุ่มงานต่าง ๆ ในแต่ละแขนงรวมกันให้ครบ 300 คาบก็ได้

หากโรงเรียนมีความประสงค์จะเปิดสอนงานเลือกที่นอกเหนือจากที่ประกาศในหนังสือเล่มนี้ ให้เสนอหัวข้อและรายละเอียดงานเลือกที่จะเปิดสอน ผ่านเขตการศึกษาเพื่อกรมวิชาการเสนอกระทรวงศึกษาธิการประกาศเพิ่มเติมต่อไป

จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มนี้นั้น เน้นหนักในด้านพื้นฐาน คือ สร้างความสนใจ ความสำนึกในความสำคัญของการทำงาน รวมทั้งการสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน กล่าวคือต้องสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือและทำงานตามขั้นตอนกระบวนการเพื่อปลูกฝังนิสัยในการทำงาน ให้รักงานที่ทําและทำงานให้เสร็จ ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพต่อไป เป็นสำคัญ

ส่วนวิธีการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรจัดสอนควบคู่กันทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีหลักในการทำงานและเรียนรู้งานด้วยการทําจริง ซึ่งครูผู้สอนควรเลือกใช้เทคนิควิธีสอนหลาย ๆ วิธี ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และลักษณะของงาน

วิธีสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

วิธีสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่แล้วจะเหมือนกับวิธีสอนในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ เช่น วิธีสอนแบบบรรยาย การแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า การอภิปรายแบบต่าง ๆ ฯลฯ และยังมีเทคนิควิธีสอนที่แตกต่างออกไป ที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ วิธีสอนแบบปฏิบัติการ วิธีสอนแบบสาธิต การศึกษานอกสถานที่ และการสอนใบงาน (ศิริลักษณ์ ศรีภักดิ์ และคณะ, 2534 : 49) ซึ่งวิธีการสอนทั้ง 4 วิธี มีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีสอนแบบปฏิบัติการ

เป็นวิธีสอนที่ใช้ประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดผลผลิตหรือข้อเท็จจริงจากการสังเกตและการทดลองเป็นรายบุคคลและกลุ่ม มีกำเนิดมาจากการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีทดลองในสาขาวิทยาศาสตร์ แต่ในปัจจุบันการสอนแบบปฏิบัติการมิได้ใช้เฉพาะวิทยาศาสตร์เท่านั้น ยังใช้ในวิชาคหกรรมศาสตร์ ศิลปปฏิบัติ สังคมศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์อาชีวศึกษา และธุรกิจศึกษา อีกด้วย

จุดมุ่งหมายของการสอนแบบปฏิบัติการ โจน เอ็ม เลี้ยวเนาร์ด (Joan M. Leonard 1972 : 247 อ้างถึงใน อรุณ เณลิมธีรพันธ์, 2528 : 26) ได้กล่าวไว้ว่า

1) เพื่อเรียนรู้ด้านวิธีการ ดังนั้นในการสอนครูอาจสาธิตวิธีการเฉพาะอย่างให้นักเรียนสังเกต แต่ต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสทดลองแสดงวิธีการนั้นด้วยตนเอง

2) เพื่อฝึกทักษะ การปฏิบัติการชนิดนี้ต้องจัดเวลาและสถานที่สำหรับให้ผู้เรียนฝึกทักษะให้คล่องแคล่ว เพื่อนำไปใช้ได้ต่อไป

3) เพื่ออธิบายหลักการ เป็นการขยายความสิ่งที่ได้เรียนด้วยวาจา ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนมาใช้กับปัญหาจริง ๆ

4) เพื่อรวมข้อมูลและแปลความ ให้ผู้เรียนมีโอกาสรวบรวมข้อมูล จัดหมวดหมู่ แล้วสรุปผล หรือนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

5) เพื่อฝึกใช้เครื่องมือ ประสบการณ์ในห้องปฏิบัติการหรือโรงงานเป็นการสอนให้ผู้เรียนได้หัดใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับงาน

6) เพื่อปฏิบัติการสร้างสรรค์ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดและทดลองค้นคว้าหาเหตุผลด้วยตนเอง

ลำดับขั้นตอนการสอนแบบปฏิบัติการ ศิริลักษณ์ ศรีภมร และคณะ (2524 : 49) ได้เสนอไว้ดังนี้

1) เริ่มต้นเตรียม

1.1) แบ่งนักเรียนออกเป็นหมู่ ๆ

- 1.2) ให้นักเรียนแต่ละหมู่ไปศึกษามทเรียนมา
ล่วงหน้า
- 1.3) เตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ให้
พร้อมสำหรับแต่ละหมู่
- 1.4) เตรียมโต๊ะ เก้าอี้ หรือสถานที่สำหรับ
ปฏิบัติการ
- 2) **ขั้นปฏิบัติการ**
 - 2.1) ครูสร้างความสนใจ
 - 2.2) ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดจุดประสงค์
ของการปฏิบัติการ
 - 2.3) กำหนดลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติการ
 - 2.4) ให้แต่ละหมู่ลงมือปฏิบัติการเป็นขั้น ๆ
 - 2.5) ครูดูแลให้ทุกคนในแต่ละหมู่ได้มีส่วนร่วมใน
การทำงาน
 - 2.6) นักเรียนสังเกตการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ
 - 2.7) นักเรียนแต่ละหมู่จัดบันทึกผลที่ได้
 - 2.8) ครูคอยให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อสงสัยของแต่ละ
หมู่
- 3) **ขั้นสรุปผลการปฏิบัติการ**
 - 3.1) ครูซักถามให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลการ
ปฏิบัติการ
 - 3.2) ครูเขียนใจความสำคัญบนกระดานดำ
 - 3.3) นักเรียนอ่านใจความสำคัญและจัดบันทึก
- 4) **ขั้นวัดผล**
 - 4.1) สังเกตความสนใจ ความตั้งใจในการทำงาน
 - 4.2) ทดสอบสั้น ๆ ด้วยปากเปล่าหรือแบบทดสอบ
 - 4.3) ตรวจผลงาน

2. วิธีสอนแบบสาธิต

เป็นกลวิธีในการสอนที่รวมเอาการอธิบายกับการกระทำที่ต้องใช้เครื่องมือหรือวัสดุเข้าด้วยกันเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนหาข้อสรุป วิธีสอนแบบนี้ครูอาจเป็นผู้ทำการสาธิตเองหรือเชิญวิทยากรผู้ชำนาญในเนื้อหานั้น ๆ มาเป็นผู้แสดง หรือบางทีนักเรียนอาจจะเป็นผู้แสดงบ้างก็ได้ หากเขามีความรู้ความชำนาญในเนื้อหานั้นเป็นพิเศษ (ชม ภูมิภาค, 2524 : 270)

ลำดับขั้นของการสอนแบบสาธิต ศิริลักษณ์ ศรีภมม และคณะ (2524 : 47) เสนอไว้ดังนี้

1) ขั้นเตรียม

- 1.1) ครูศึกษาบทเรียน
- 1.2) เตรียมอุปกรณ์การสาธิต
- 1.3) แบ่งการสาธิตเป็นชั้น ๆ
- 1.4) ชักข้อมการสาธิตจนเกิดความแน่ใจ

2) ขั้นสาธิต

- 2.1) ครูได้รับความสนใจและให้นักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์ของการสาธิตนั้น
- 2.2) กำหนดลำดับขั้นของการสาธิต
- 2.3) ครูทำการสาธิตช้า ๆ ตามลำดับขั้น
- 2.4) ครูอธิบายประกอบการสาธิต
- 2.5) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสาธิต
- 2.6) ให้นักเรียนได้ออกมาสังเกตการสาธิตอย่างใกล้ชิด

3) ขั้นสรุปผลการสาธิต

- 3.1) ครูชักถามให้นักเรียนคิดหาเหตุผล เพื่อสรุปเป็นความรู้ใหม่
- 3.2) ครูเขียนสรุปย่อ ๆ บนกระดาน
- 3.3) นักเรียนอ่านข้อสรุปและจดบันทึก

4) **ชั้นวัดผล**

- 4.1) สังเกตความสนใจ ความตั้งใจ และ
ความเข้าใจของนักเรียน
- 4.2) ทดสอบสั้น ๆ
- 4.3) ให้นักเรียนทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

3. **การศึกษานอกสถานที่**

บางครั้งสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
ไม่อำนวยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีสำหรับบางเรื่อง ครูอาจนำผู้เรียน
ออกไปนอกโรงเรียนเพื่อศึกษา สังเกตในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็น
เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อโปรแกรมทางการศึกษา เพราะเป็น
แหล่งการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง กระตุ้นและ
เกื้อหนุนให้อยากเรียนและเรียนได้ดีด้วยดี (ไชยยศ เรืองสุวรรณ,
2521 : 97)

กรมวิสาหการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 ก : 77)
ได้เสนอแนะในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ไว้ดังนี้

- 1) ก่อนเดินทาง ครูจะต้องบอกให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบถึงสถานที่ที่จะไปศึกษา ทราบจุดมุ่งหมายของการศึกษา และบอกให้ทราบถึงสิ่งหรือปัญหาประเด็นที่ครูหวังจะให้
นักเรียนศึกษา
- 2) ครูเตรียมรายละเอียดที่จะไปดูร่วมกับนักเรียน
ช่วยกันเตรียมคำถามไว้ถามและหาข้อมูลบางประการล่วงหน้า
- 3) ต้องให้นักเรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่าง
สิ่งที่จะไปศึกษานอกสถานที่กับสิ่งที่นักเรียนเรียนจากบทเรียน
- 4) ครูต้องวางระเบียบและแนวปฏิบัติในเรื่อง
ความปลอดภัยระหว่างการไปศึกษานอกสถานที่
- 5) ครูต้องศึกษาระเบียบและกฎข้อบังคับต่าง ๆ
ของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียน นิสิต นักศึกษา
ไปนอกสถานที่และปฏิบัติให้ถูกต้องตามนั้น

6) ต้องแน่ใจว่า การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ จะต้องสนองจุดหมายทางการศึกษาและการเรียนการสอน

7) เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์เต็มที่จากการไปศึกษานอกสถานที่ เมื่อกลับมาแล้วควรให้นักเรียนประเมินผลการไปศึกษาค้างนั้น ๆ ว่าได้รับประโยชน์อะไรบ้าง สามารถตอบปัญหาที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ โดยให้เขียนเป็นรายงานหรืออภิปรายสรุป ประดับ เรื่องมาลัย (2524 : 314) ได้ชี้ให้เห็น ประโยชน์ของการศึกษานอกสถานที่ไว้ว่า

1) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งเป็น การถ่ายทอดประสบการณ์ของมนุษย์ที่มีผลดีที่สุด มีคุณค่า และ มีความหมายต่อผู้เรียน

2) ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพบปะกับบุคคล อาชีพต่าง ๆ

3) ช่วยให้ผู้เรียนได้พบกับบรรยากาศของการเรียน ที่แตกต่างไปจากห้องเรียน ผู้เรียนจะรู้สึกตื่นเต้น สนใจ และ เพลิดเพลิน ไม่ตึงเครียด ในขณะที่เด็วกันก็จะได้รับความรู้อีกด้วย

4) ช่วยสร้างบุคลิกภาพของผู้เรียนในแง่ที่มีการ ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รู้จักร่วมมือกับผู้อื่น เกิดความอยากรู้ออยากเห็น มีการซักถาม รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5) ช่วยให้นักเรียนเข้าใจ เรื่องที่ศึกษาอย่างแท้จริง โดยตลอด สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

4. การสอนด้วยใบงาน

ใบงานเป็นสื่อที่ตีพิมพ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งครูส่วนมากมักไม่ได้นำมาใช้ แท้จริงแล้วใบงานมีประโยชน์มหาศาลต่อครูและนักเรียนคือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2527 ชะ 182-184)

1) ใบงานช่วยให้นักเรียนเรียนรู้โดยการศึกษา และปฏิบัติด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดให้

2) นักเรียนสามารถใช้ใบงานฝึกปฏิบัติได้ทุกโอกาส ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน

3) นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม ๆ ได้ โดยใช้ใบงานร่วมกัน

4) ใบงานช่วยให้นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติงานได้พร้อม ๆ กัน และช่วยให้ปฏิบัติได้เร็วขึ้นตามความสามารถของตน

5) ช่วยให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาและเตรียมอุปกรณ์ล่วงหน้า

6) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเอง อย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหา เกิดความรู้และทักษะด้วยตนเอง

7) สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดี ฝึกความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน

8) ใบงานช่วยลดภาระของครูในการสอน

ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนด้วยใบงานจึงเป็นดังนี้

1) ในการสอนทุกครั้ง ครูเตรียมใบงานให้ตรงกับแผนการสอนและเวลาในกำหนดการสอน

2) ศึกษาใบงาน ครูต้องศึกษาใบงานก่อนที่จะสอน เพื่อตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ และทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนก่อน เพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในขณะสอนเพื่อให้ได้ตัวอย่างงานสำเร็จรูป สำหรับเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานของนักเรียน

3) นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำใบงานหรือตัวอย่างงานที่เตรียมไว้ให้นักเรียนดู ร่วมกันสนทนาซักถามถึงประโยชน์ และวัสดุอุปกรณ์ตามใบงาน และวัสดุที่พอจะหามาแทนได้ แล้วแบ่งงานความรับผิดชอบตามลักษณะของงาน อาจเป็นงานกลุ่มหรืองานบุคคลเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

4) การปฏิบัติงานของนักเรียน ครูเตรียมสถานที่ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม เช่น ห้องเรียน โรงฝึกงาน ใต้ต้นไม้ ฯลฯ นักเรียนลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนของใบงาน ใน

ระหว่างปฏิบัติงานครูอาจจะต้องสาธิตการใช้เครื่องมือและขั้นตอนเท่าที่จำเป็น ขณะที่นักเรียนลงมือปฏิบัติงาน ครูต้องคอยควบคุม แนะนำเมื่อเห็นนักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้อง พร้อมทั้งบันทึกข้อบกพร่องในการทำงานของนักเรียนไว้ เพื่อเสนอแนะและแก้ไขทุกครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนนำไปปรับปรุงในคราวต่อไป ในการปฏิบัติงานทุกครั้ง

5) การเสนอผลงาน ให้นักเรียนหรือตัวแทนกลุ่ม รายงานผลการปฏิบัติงาน โดยการอธิบายถึงการออกแบบ วัสดุที่นำมาใช้ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนพบและแก้ไขได้สำเร็จ คิดราคาต้นทุนและราคาจำหน่าย ประโยชน์และการนำไปใช้ พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลงานของตนเองและของกลุ่ม เพื่อให้เกิดแนวทางและความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำไปปฏิบัติในครั้งต่อไป

6) ข้อเสนอแนะ ครูควรเน้นถึงการทำงานของนักเรียน ในเรื่องความประหยัดของวัสดุอุปกรณ์ ความเป็นระเบียบ ความอดทน ความเพียรพยายาม การใช้เครื่องมือให้ถูกวิธีและปลอดภัย รวมทั้งการทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ในการปฏิบัติงานหลังจากเสร็จการปฏิบัติงานทุกครั้ง

ส่งเสริมให้นักเรียนนำผลงานมาจัดแสดงภายในห้องเรียน หรือจัดนิทรรศการ รวมตามโอกาสที่เหมาะสม เพื่อการแสดงผลงานของนักเรียน และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนในโรงเรียนได้มีประสบการณ์ รวมถึงผู้ปกครองและชุมชนด้วย

กล่าวโดยสรุป การจะใช้วิธีสอนแบบใด ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอนว่าวิธีใดเหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์ของแต่ละบทเรียนมากน้อยเพียงใด

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ใดก็ตามย่อมประสบกับปัญหาและอุปสรรคที่ควรได้รับการแก้ไขทั้งสิ้น โดยเฉพาะการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่มีหลักการ โครงสร้างและเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งวางรากฐานการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเลือกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนไทยทุกคน ก็ต้องมีปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขเช่นกัน ดังที่ ประสงค์ จินดาวงศ์ (2528 : 535-564) ได้กล่าวไว้ในเอกสารการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร

1) ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ปัญหาที่พบเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน คือไม่เห็นความสำคัญและไม่ได้ให้การสนับสนุนการสอนกลุ่มประสบการณ์นี้ คิดว่าคนที่เรียนและสนใจในการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มักเป็นคนที่มีความไม่ค่อยดี เป็นคนที่ไม่สามารถเรียนความรู้พื้นฐานอื่น ๆ ได้ ผู้บริหารบางคนมักจะอ้างว่า โรงเรียนขาดสื่อการเรียน นักเรียนไม่สนใจในการเรียน ครูไม่ยอมสอน ผู้ปกครองไม่สนับสนุน เป็นต้น

2) ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มักเป็นตัวการที่ทำให้เกิดปัญหา เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพต้องใช้ความอดทน ต้องมีทักษะเฉพาะงาน ต้องมีความเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจัง การจัดครูเข้าสอนมักเป็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนควรพิจารณา เช่น บุคลิกภาพที่เหมาะสม เจตคติที่ดีต่อกลุ่มประสบการณ์นี้ และการเสียสละปัญหาที่สำคัญที่พบ คือ ครูยังใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ขาดความรู้และทักษะเฉพาะงาน ขาดเจตคติที่ดีต่อการสอน ขาดการวางแผนและการเตรียมการสอน

3) ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน

3.1) ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความพร้อมในกระบวนการทำงานและความรับผิดชอบต่องานของนักเรียน

3.2) ปัญหาประสบการณ์พื้นฐานที่แตกต่างกันของนักเรียน นักเรียนแต่ละคนมีความพร้อมที่จะเรียนแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากประสบการณ์ และพื้นฐานทางครอบครัว

3.3) ปัญหาเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนประถมศึกษาในชนบทส่วนใหญ่มักมาจากครอบครัวที่ยากจน เป็นเหตุให้นักเรียนขาดสื่อการเรียนที่จำเป็นสำหรับภาคปฏิบัติอันเป็นเหตุทำให้ครูผู้สอนท้อถอย จึงเลือกสอนแต่ทฤษฎี มุ่งแต่สอนความรู้ความจำ ขาดการปฏิบัติ

3.4) ปัญหาเกี่ยวกับความสนใจและเจตคติของนักเรียน พบว่านักเรียนยังขาดเจตคติและความสนใจ อันเนื่องมาจากการขาดแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก

4) ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง

4.1) ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองยากจน ขาดความรู้ขาดเจตคติ และขาดความเข้าใจถึงหลักการ จุดหมายและวัตถุประสงค์สำคัญของหลักสูตร ถือว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนและครู ขาดการเอาใจใส่การศึกษาของบุตรหลานผู้ปกครองยากจนไม่สามารถหาเงินซื้อวัสดุและเครื่องมือต่างๆ ตามความต้องการของบุตรหลานได้

4.2) ผู้ปกครองส่วนหนึ่งมีอาชีพรับราชการและเป็นลูกจ้างของรัฐบาล มักมุ่งหวังให้บุตรหลานของตนเรียนทางด้านวิชาชีพชั้นสูง เช่น มุ่งให้เรียนเกี่ยวกับกลุ่มทักษะ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ เพื่อจะได้ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ วิศวกร อาจารย์ และข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ จึงขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

1) ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ

1.1) สื่อการเรียนมีน้อยประเภท และมีจำนวนจำกัด เนื่องจากขาดการผลิต ครูผลิตเองไม่เป็น ไม่มีเวลาในการผลิต มองไม่เห็นความสำคัญของการผลิตสื่อ

1.2) ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้สื่อ ครูผู้สอนกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ครูวิชาการผู้บริหารโรงเรียน มองไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างการผลิตอีกประการหนึ่ง ครูส่วนใหญ่ต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ทำให้เหน็ดเหนื่อย

1.3) เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนขาดความสนใจ และไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์นี้ จึงไม่สนใจที่จัดหางบประมาณ หรือใช้งบประมาณไปจัดซื้อวัสดุอย่างอื่น

1.4) ขาดแคลนแหล่งบริการสื่อเฉพาะกลุ่มโรงเรียน ควรจัดห้องสื่อการเรียนหรือจัดมุมสื่อการเรียนสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ไว้

1.5) ปัญหาการกระจายสื่อการเรียนระหว่างโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในชนบทห่างไกล โรงเรียนในเมืองมักมีสื่อใช้อย่างอุดมสมบูรณ์ ในขณะที่โรงเรียนในชนบทขาดแคลนเนื่องจากสภาพแวดล้อมและงบประมาณ

1.6) ปัญหาในด้านงบประมาณ เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศมีจำนวนมาก การจัดสรรงบประมาณมีความจำเป็นต้องเฉลี่ยใช้ให้เท่ากัน

1.7) ขาดการส่งเสริมการลงทุนผลิตสื่อกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเพื่อการจำหน่าย ไม่ว่าหน่วยราชการหรือบริษัทผู้ผลิต ไม่แน่ใจเกี่ยวกับการตลาดเมื่อลงทุนไปแล้วอาจประสบกับภาวะการขาดทุน

2) ปัญหาทั่ว ๆ ไปในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

2.1) การจัดการเรียนการสอน ครูและผู้บริหารไม่ค่อยได้นำจุดหมายของหลักสูตรมาเป็นแนวทางในการสอน และการบริหารเท่าที่ควร เช่นการสอนกลุ่มประสบการณ์มุ่งเน้นที่การปฏิบัติ แต่การสอนของครูส่วนใหญ่ยังเน้นการอ่านและท่องจำ

2.2) การจัดอัตราเวลาเรียนของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมักไม่เป็นไปตามอัตราเวลาเรียนที่หลักสูตรกำหนดให้ โดยกำหนดเวลาสอนน้อย

2.3) โรงเรียนมักได้รับแผนการสอนล่าช้า ส่วนใหญ่ได้รับหลังเปิดเรียนแล้วจึงทำให้ไม่มีเวลาศึกษาแผนการสอนล่วงหน้า

2.4) บางโรงเรียนไม่มีแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ อ้างว่าไม่ได้รับแจก หรือบางโรงเรียนมีแผนการสอน แต่ไม่พอกับจำนวนครู

2.5) แผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพยังขาดรายละเอียดของเนื้อหาที่จำเป็น เนื่องจากแผนการสอนที่ทำจากส่วนกลางเป็นเพียงแผนการสอนต้นแบบ ซึ่งครูจะต้องไปจัดทำแผนการสอนย่อย

2.6) ครูขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน มักใช้วิธีเดี่ยวหรือสองวิธีเท่านั้น เช่น วิธีอธิบายหรือบรรยาย และซักถามให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ได้ทำท้ายความรู้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน

2.7) โรงเรียนขาดครู ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้าเพิ่มเติม

2.8) สภาพท้องถิ่น ภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ภูมิประเทศแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำ

2.9) โรงเรียนไม่มีสถานที่สำหรับให้นักเรียนฝึกงาน ภาควิปฏิบัติ เช่น งานอาหาร งานเสื้อผ้า งานเกษตร

2.10) ครูมักไม่ได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนให้นักเรียน การสั่งงานมักเป็นไปอย่างกระตั้นหัน ขาดการเตรียมการ ไม่ได้ดัดแปลงกิจกรรมการสอนและการใช้วัสดุให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

2.11) การสอนของครูส่วนใหญ่มักจะเน้นแต่ผลงานสำเร็จรูป (Product) ไม่ได้พิจารณากระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน (Process)

2.12) ครูมักมองไม่เห็นความสำคัญของการเน้นกิจกรรมของควมมีระเบียบ การเก็บกวาดขยะ การทำความสะอาดพื้น การเก็บสื่อประเภทเครื่องมือต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ

2.13) โรงเรียนมักขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสำคัญของการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพต่อผู้ปกครองและชุมชน ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่เห็นความสำคัญและทำให้ขาดการสนับสนุน

3. ปัญหาในการนิเทศและติดตามผล

1) ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผลการเรียนการสอน ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาก็คือ ศึกษานิเทศก์ ทั้งศึกษานิเทศก์ระดับกรม ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ พอสรุปได้ดังนี้

1.1) ขาดศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้เฉพาะงานต่าง ๆ เช่น งานเกษตร งานบ้าน งานประดิษฐ์และงานช่าง

1.2) จำนวนนิเทศก์กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมีไม่พอกับความต้องการ

1.3) ขาดงบประมาณและเครื่องมือในการนิเทศก์ เช่นคู่มือครูค้นคว้าหาความรู้ เทคโนโลยีประกอบการบรรยายและสาธิต

1.4) ขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาบางคน เช่น มอบหมายงานธุรการต่าง ๆ ให้ทำ จึงทำให้ไม่มีเวลาพิเศษ

1.5) ขาดพาหนะที่จะออกไปทำการนิเทศ โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกล จึงทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

1.6) ศึกษานิเทศก์บางคนขาดค่านิยมและความมีใจรักในงานนิเทศกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

2) ปัญหาของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพกับการนิเทศการศึกษา

2.1) ความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ไม่ตรงกับงานที่นิเทศการขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับงานแขนงต่าง ๆ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการไม่ยอมรับจากครู

2.2) ศึกษานิเทศก์จะทำการนิเทศไม่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูทั้งปัญหาในชีวิตประจำวัน ปัญหาการทำงาน ปัญหาเพื่อนร่วมงาน ปัญหาด้านบริการและสวัสดิการ แล้วดำเนินการแก้ปัญหาเหล่านั้น อันจะช่วยให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

2.3) ครูบางคนมีความคาดหวังในตัวศึกษานิเทศก์สูงมาก มักจะขอร้องให้ศึกษานิเทศก์ทำการสาธิตการสอน หรือสาธิตการประดิษฐ์สิ่งของกระชั้นหัน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามคำขอร้องของครูได้ทันที อันเป็นสาเหตุทำให้เกิดข้อบกพร่องในการนิเทศ

2.4) ครูบางคนไม่ชอบรับการนิเทศการศึกษา เพราะเกรงว่าศึกษานิเทศก์จะไปจับผิดขณะทำการสอน ศึกษานิเทศก์ต้องวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับโรงเรียน โดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการไปนิเทศให้โรงเรียนทราบ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ประสบกับปัญหานานัปการทั้งด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนิเทศและติดตามผลการเรียนการสอนในโรงเรียน อันเนื่อง

มาจากชาดศึกษานิเทศก์ที่มีทักษะเฉพาะงาน ดังนั้นจึงเป็นภาระและหน้าที่ของครูผู้สอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จะต้องหาทางขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้ลดน้อยลง โดยเริ่มจากการเสริมสมรรถภาพให้กับตนเอง ในส่วนที่บกพร่องหรือเป็นปัญหาอยู่ เพราะครูผู้สอนเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติโดยตรง

สมรรถภาพของครู

1. ความหมายของ สมรรถภาพ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสมรรถภาพในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

กมล สุดประเสริฐ และคณะ (2525 : 3) ได้ให้ความหมายของ สมรรถภาพว่า หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ อุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาได้

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (2519 : 10) กล่าวว่า สมรรถภาพ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ครูพึงมีในการช่วยให้นักเรียนพัฒนาทั้งทางด้าน สติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter.V.Good 1959 : 121) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพว่า หมายถึง ทักษะ (Skill) มโนทัศน์ (Concept) และทัศนคติ (Attitude) ที่จะต้องมีในการทำงานทุกชนิดและสามารถนำเอาวิธีการและความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ปฏิบัติจริง

นอร์แมน อาร์ ดอดด์ล (Norman R.Dodl 1973 : 194) ได้ให้ความหมายของ สมรรถภาพ ไว้ว่า หมายถึง เจตคติ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของครูที่เอื้ออำนวยต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า สมรรถภาพของครู คือ พฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดี ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

2. สมรรถภาพของครูโดยทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จมากน้อย เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของครูผู้สอน ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูที่ดีไว้ ดังนี้

ก้อ สวัสดิพานิชย์ (2517 : 215-221) ได้กล่าวถึง ลักษณะของครูที่มีสมรรถภาพที่ดีว่า จะต้องประกอบด้วย

- 1) ความรัก ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจเด็ก
- 2) มีความรู้ในวิชาที่ตนสอนอย่างลึกซึ้ง
- 3) มีความสามารถในการจัดหลักสูตรหรือบทเรียนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก
- 4) มีความเชี่ยวชาญในการสอนวิชาประเภทต่าง ๆ
- 5) มีความสามารถในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในด้านวัฒนธรรม ศิลธรรมกิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย

สุรินทร์ สรสิริ (2515 : 3-9) ได้กล่าวถึง สมรรถภาพของครูที่ดีว่ามี 6 ประการ ดังนี้ คือ

- 1) ด้านบุคลิกภาพ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีความเชื่อมั่นในตนเอง พูดจาสุภาพ ใช้ภาษาที่เหมาะสม และมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
- 2) ด้านการจัดชั้นเรียน มีศิลปะในการจัดห้องเรียน ถูกต้องตามหลักวิชาการศึกษา
- 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีการนำจิตวิทยามาใช้ให้เป็นประโยชน์
- 4) ด้านการสอน ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชา มีวิธีสอนที่ดี มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า สอนตามหลักสูตร

5) ด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู มีจรรยาบรรณและมารยาทตามวินัย และระเบียบประเพณี และหมั่นใฝ่หาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ

6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง มีการติดต่อผู้ปกครองอยู่เสมอ

สภา ศีลสาร (2526 : 26) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพของครูอันเป็นที่พึงปรารถนานั้น จะต้องประกอบไปด้วยสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ หลายด้าน ได้แก่

1) สมรรถภาพด้านการสอน โดยมุ่งหวังให้ครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สมรรถภาพด้านวิชาการ มุ่งหวังให้ครูมีความรู้กว้างขวาง ทั้งในวิชาที่ตนสอน และวิชาพิเศษอื่น ๆ รวมทั้งการค้นคว้าในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3) สมรรถภาพด้านบุคลิกลักษณะ ซึ่งได้แก่ สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ สมรรถภาพด้านการแนะนำ การปกครองชั้นเรียน การเป็นผู้นำ และสมรรถภาพด้านศีลธรรมจรรยา ซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของครูแต่ละคน

4) สมรรถภาพด้านการเป็นพลเมือง ในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่การประพฤติตนเป็นบุคคลที่มีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น และการยอมรับนับถือผู้อื่น

5) สมรรถภาพด้านคุณธรรมและความประพฤติ ได้แก่ การฝึกตนให้มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบในหน้าที่

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า สมรรถภาพทั่วไปของครูที่ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องประกอบด้วยสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ หลายประการ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ สมรรถภาพด้านความรู้ทั่วไป ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียน การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านบุคลิกลักษณะของครู

3. สมรรถภาพทางการสอนของครูประถมศึกษา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนจะมีคุณภาพเพียงใดนั้นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ คุณภาพการสอนของครู ถ้าหากครูมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานก็ย่อมจะสามารถให้การศึกษแก่เยาวชนอย่างมีคุณภาพได้ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ, 2530 : 5) การสอนเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งของการศึกษาทั้งนี้เพราะการสอนเป็นทั้งกระบวนการและศิลปะที่ชากและสลับซับซ้อนที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อจะให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้โดยสะดวก นักการศึกษาบางท่านถือว่าวิธีสอนมีความสำคัญยิ่งกว่าเนื้อหาหรือความรู้ที่ต้องสอนจริง (พนัส หันนาคินทร์, 2514 : 179) ทั้งนี้เพราะว่า ความรู้หรือเนื้อหาไม่ใช่เป็นสิ่งที่ตายตัว อาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ แต่กระบวนการหรือวิธีสอนไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงนัก ผู้ที่ได้เรียนรู้กระบวนการสามารถที่จะค้นคว้าหาความรู้ใหม่ได้เรื่อยไป ไม่ว่าข้อเท็จจริงหรือกฎเกณฑ์ความรู้จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร (สุนทร สุนันท์ชัย, 2514 : 189) การสอนของครูจะบรรลุผลตามจุดหมายของการศึกษาได้นั้น ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะด้านต่าง ๆ หลายด้าน เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหา การดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับตัวผู้เรียนดังนี้ สารัช บัวศรี (กรมการฝึกหัดครู, 2515 : 14-15) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูไว้ว่า ครูจะต้องสามารถทำการสอนได้เป็นอย่างดีโดยรู้จักใช้หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ ใช้หลักการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กวางแผนสำหรับการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน ใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมใช้วิธีการวัดผลได้อย่างถูกต้องใช้แบบทดสอบต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนการปกครองชั้นและบริหารงานของชั้นได้อย่างราบรื่น ตลอดจนปฏิบัติงานธุรการต่าง ๆ ของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

กมล สุดประเสริฐ และคณะ (2523 : 299) ได้ทำการศึกษาสมรรถภาพของครูประถมศึกษาคือต้องการ ผลปรากฏว่าสมรรถภาพของครูประถมศึกษา ในด้านที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะในการสอนทั่วไปมีดังนี้

- 1) ใช้วิธีสอนเพื่อให้เด็กรู้จักคิดค้นคว้าหาเหตุผล และนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้
- 2) สามารถฝึกให้เด็กเป็นคนที่ช่วยเหลือตนเองได้
- 3) จัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะเรียน และรู้สึกเป็นอิสระที่จะแสดงออก เพื่อร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) เลือกและจัดวิธีสอน กิจกรรม ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตร เนื้อหาวิชา และพัฒนาการของเด็ก
- 5) ดัดแปลงเนื้อหา วิธีสอน ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นได้
- 6) เลือกใช้อุปกรณ์การสอนและผลิติดูอุปกรณ์การสอนง่าย ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและลักษณะของเด็ก
- 7) ฝึกให้เด็กเป็นคนขยันขันแข็งทั้งในการเรียนและการทำงานได้
- 8) พูด เขียน อธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจนเหมาะสมกับระดับเด็กชั้นต่าง ๆ ได้
- 9) ควบคุมและสร้างเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเอง คือสามารถประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตั้งงามได้ด้วยตนเอง
- 10) ฝึกษาเด็กด้วยวิธีการสังเกตได้ว่า เด็กคนใดเป็นปกติ หรือมีอะไรผิดปกติเป็นที่น่าสังเกต
- 11) จัดหาและใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 12) ดำเนินการสอนในชั้นนำ เข้าสู่บทเรียน ชั้นกิจกรรม และขั้นสรุปได้

- 13) ตั้งคำถามแบบต่าง ๆ ให้เด็กมีส่วนร่วมพูด ออกความคิดเห็น หรือตอบคำถามของครูได้
- 14) จัดสมุดประจำตัวนักเรียนได้
- 15) นำความรู้เรื่องหลักการเรียนรู้ ไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ได้
- 16) นำความรู้ในการศึกษาเรื่องราวของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กได้
- 17) จัดวัสดุ อุปกรณ์ ตกแต่งห้องเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กได้
- 18) ใช้แผนการสอนในวิชาที่สอนได้
- 19) นำความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น แรงจูงใจ การให้รางวัล ฯลฯ แก้ปัญหาในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ได้
- 20) จัดหาสิ่งที่จะเพิ่มประสบการณ์ของเด็ก เช่น มุมหนังสือ ป้ายนิเทศมาบริการแก่เด็กได้
- 21) อธิบายวิธีการที่จะนำหลักสูตร แผนการสอน หนังสือเรียน คู่มือการสอนและสื่อการเรียนอื่นๆ มาใช้ได้อย่างถูกต้อง
- 22) ฝึกให้เด็กช่วยเหลือกัน ในการแก้ปัญหาและแนะนำด้านการเรียนซึ่งกันและกันได้
- 23) เล่นนิทานและใช้เกมต่าง ๆ ไปช่วยในการสอนได้
- 24) สอนซ่อมเสริมเด็กเรียนอ่อนหรือเรียนช้าได้อย่างเหมาะสม
- 25) อธิบายหลักการ วิธีการ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการสอนที่หลักสูตรกำหนดให้
- 26) บอกแหล่งและวิธีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ประจำโรงเรียนได้

27) วัดความเจริญงอกงามของเด็กด้วยการสังเกตและวิธีอื่น ๆ ในด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

28) บอกความสำคัญของความสอดคล้องของจุดประสงค์ การเรียนรู้ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลได้

29) ใช้วิธีเสริมกำลังใจแก่นักเรียนให้เหมาะสม

30) ใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหาหรือวิธีวิทยาศาสตร์แบบง่าย ๆ ซึ่งเริ่มจากปัญหาการหาข้อมูล ความรู้และสรุปผลการแก้ปัญหาได้

31) จัดแบบฝึกหัดและงานให้เด็กได้รับฝึกหัด และทบทวนบทเรียนได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของเด็ก

32) จัดที่เรียนและที่นั่งของเด็กให้เหมาะสมกับกิจกรรมหรือวิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้

33) ใช้วิธีสอนที่ให้เด็กแบ่งกลุ่มทำงานเป็นกลุ่มได้

34) เลือกและใช้หนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบ เพื่อการเรียนรู้ของเด็กได้เหมาะสม

35) ศึกษาเด็กเป็นรายกรณี เพื่อช่วยแก้ปัญหาของเด็ก โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น ระเบียบสะสม แบบบันทึกพฤติกรรม การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหาได้

36) นำความรู้เกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานและสุขภาพจิตของเด็กไปใช้ในการเรียนการสอนได้

37) บันทึกพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหาได้

38) นำความรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลไปใช้ในการเรียนการสอน

39) อธิบายหลักการสอน วิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เกิดผลดีตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดไว้

40) ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและบุคคลต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์การเรียนการสอน

41) บอกได้ว่า ความเจริญงอกงามเป็นตัวกำหนดความพร้อมของเรียนรู้ของเด็กอย่างไร และบอกวิธีศึกษาความพร้อมของเด็กได้

42) ใช้วิธีสอนแบบการสาธิตเพื่อทำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจได้

43) เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาได้

44) จัดทำกำหนดการสอนและตารางสอนได้

45) บอกปัญหาโดยทั่วไปที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยประถมศึกษา เช่น การทะเลาะวิวาทกันและชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้

46) บอกความเจริญงอกงาม บุคลิกลักษณะ และความต้องการของเด็กวัย 8, 9 และ 10 ขวบ ได้

47) อธิบายหลักการเขียนจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ โดยเฉพาะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และวิธีการนำเอาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปใช้ในเกิดผลดี

48) จัดรูปแบบข้อความถามในแบบทดสอบได้

49) อธิบายหลักการและวิธีเตรียมการสอน ตลอดจนการทำตารางสอน

50) แก้ไขข้อความที่บกพร่อง ในรายวิชาที่ตนถนัดได้

51) บอกความเจริญงอกงาม บุคลิกลักษณะและความต้องการของเด็กวัย 11, 12 และ 13 ปี ได้

ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้น จรรยา คุณมี (2521 : 3) ได้กล่าวว่า ครูที่มีความสามารถในการสอนควรมีลักษณะดังนี้

1) เตรียมการสอนเป็นและต้องเตรียมการสอนทุกครั้ง

- 2) เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษาและจุดมุ่งหมายของวิชาที่สอนอย่างแท้จริง
- 3) สามารถใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีอย่างเหมาะสมกับกาลและโอกาส
- 4) สามารถเลือกผลิตอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนและรู้จักการบำรุงรักษาอุปกรณ์นั้น ๆ
- 5) มีความเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ และพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างดี
- 6) มีความสามารถในการเป็นผู้นำในชั้นเรียน
- 7) มีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนแต่ละคน
- 8) มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
- 9) มีความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตรและตำราเรียน
- 10) มีความสามารถในการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า สมรรถภาพทางด้านการสอน คือ ความสามารถของครูที่จะต้องประกอบด้านการเตรียมการสอน การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเลือกวิธีสอน และเทคนิคการสอน การผลิตและใช้สื่อการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล

4. สมรรถภาพทางการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

การเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์หลักคือ ต้องการให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากจบการศึกษาภาคบังคับไปแล้ว ดังนั้นการเรียนการสอนในวิชานี้ จึงต้องเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และเน้นที่ขั้นตอนของกระบวนการในการทำงานเท่า ๆ กับผลของงาน เพราะฉะนั้นครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียน

การสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำจริงมากกว่าการเขียนบนกระดานดำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์การทำงานด้วยตนเอง (พรเพ็ญ ปทุมศิริ, 2527 : 24) ซึ่งการสร้างนิสัย ประสบการณ์ ทักษะในการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานนั้น ได้มีนักการศึกษา คือ เอ็ดเวิร์ด ลี ธอร์นไดค์ (Edward Lee Thorndike) ได้เสนอกฎแห่งการฝึก (The Law of Exercise) ว่าการฝึกภาคปฏิบัติบ่อย ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะอย่างดีและสมบูรณ์ (ประยงค์ จินดาวงศ์, 2532 : 201)

การที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะ จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ (Fitt, 1962 : 188-189)

1) ขั้นความรู้ (Cognitive phase) เป็นขั้นที่ผู้เรียนควรจะมีความรู้ความเข้าใจทักษะที่จะเรียน รู้ว่าทำอย่างไร เป็นขั้นตอน ความรู้ความเข้าใจเกิดจากการสังเกต การอ่าน การสอน เป็นต้น

2) ขั้นปฏิบัติ (Fixative phase) เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงจนกระทั่งความผิดพลาดลดลงเป็นศูนย์

3) ขั้นทำอัตโนมัติ (Autonomovs phase) เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนทำได้อย่างรวดเร็ว และเป็นไป โดยอัตโนมัติ การเกิดทักษะในขั้นนี้ได้จะต้องผ่านการเรียนรู้ ทักษะขั้นที่ 1 และ 2 ก่อน

การสอนจะบรรลุผลตามเป้าหมายของแต่ละงานได้ ก็ต่อเมื่อครูผู้สอนมีสมรรถภาพทางการสอน และพยายามใช้วิธีสอนและเทคนิคต่าง ๆ มาช่วยให้การสอนของตนน่าสนใจ นักเรียนสนใจ อากรู้หรืออยากเรียน และอยากทำงาน โดยคำนึงถึงหลัก 4 ประการ ดังนี้ (ประยงค์ จินดาวงศ์, 2532 : 205-208)

1) กำหนดว่าแต่ละงานหรือแต่ละบทเรียนมีเป้าหมายที่จะให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

2) กำหนดวิธีการ เทคนิคหรือกลวิธีสอนที่จะทำให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลตามพฤติกรรมที่กำหนดไว้

3) กำหนดเครื่องช่วยสอนหรือสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งสถานที่เรียนจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว

4) กำหนดวิธีประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อจะช่วยให้ทราบว่า การดำเนินการสอนในแต่ละครั้งได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

ซึ่งหลัก 4 ประการดังกล่าว สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 ข : 171) เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ คือ

- 1) สอนให้ได้ตามจุดประสงค์ที่แผนการสอนกำหนดไว้
- 2) สอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเน้นการปฏิบัติ

มากกว่า

3) สอนโดยใช้เทคนิคหลายๆ วิธี เพื่อให้เกิดพฤติกรรมหลาย ๆ ด้าน ตามที่ต้องการ อย่างรวดเร็ว สนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย

4) สอนโดยใช้สื่อประกอบการสอน

5) สอนแล้วต้องมีการวัดผล ประเมินผล และนำมาปรับปรุง

กรมวิชาการได้กำหนดลักษณะของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2527 : 11)

1) ครูที่สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่มีความรู้เฉพาะอย่าง แต่ควรเป็นผู้มีความรักศรัทธาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเห็นประโยชน์ของการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์นี้ มีใจรัก มีใจสู้ มีความสนใจที่จะสอน และศึกษาหาความรู้เฉพาะอย่าง อาจเป็นครูหรือผู้รู้ผู้ชำนาญการใน

ท้องถิ่นก็ได้ ถ้าโรงเรียนใดมีครูที่มีความรู้เฉพาะอย่าง และมีจำนวนหลายคน ก็ช่วยทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ควรศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรตลอดจนแผนการสอนให้เข้าใจ เพื่อให้ทราบถึงเนื้อหาสาระ และคาบเวลาที่ต้องใช้สอนวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งทดลองปฏิบัติงานที่ครูไม่มีประสบการณ์มาก่อน เพื่อจะได้จัดดำเนินการสอนได้อย่างถูกต้อง

สวัสดิ์ ประทุมราช และคณะ (2523 : 43) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน มวลประสบการณ์ จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และได้สรุปสมรรถภาพครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไว้ดังนี้

1) สมรรถภาพด้านความรู้

1.1) มีความรู้ในเนื้อหาวิชา คือมีความรู้พอที่จะสอนงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานอื่น ๆ รวมทั้งงานเลือกต่าง ๆ

1.2) ความรู้ทางอาชีพครู คือ

1.2.1) มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรประถมศึกษา แผนการสอน กำหนดการสอน คู่มือครู หนังสือเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม แบบฟอร์มประกอบการเรียนและการวัดผล

1.2.2) มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบและคำสั่ง การใช้หลักสูตรหนังสือเรียน และการวัดผล ประเมินผล

1.2.3) มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การเรียนการสอน การเตรียมความพร้อม การสร้างทัศนคติที่ดี การสร้างความสนใจ การให้กำลังใจ หรือการเสริมแรง การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดสภาพการเรียนการสอน และการเข้าใจปัญหาการเรียนการสอน

1.2.4) มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและ
วิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ

1.2.5) มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อ
การเรียนและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารหรือวัสดุ
หลักสูตรต่าง ๆ

1.2.6) มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินผล
เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การวิจารณ์ผลงานของเด็ก การ
วัดผลประเมินผล

2) สมรรถภาพด้านทักษะ

ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและ
พื้นฐานอาชีพครูผู้สอนควรมีทักษะในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

2.1) สาธิตหรือทำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้

2.2) สื่อความหมายและสิ่งงานให้นักเรียนเข้าใจ
นำไปปฏิบัติได้

2.3) สร้างและออกแบบใบสั่งงาน ออกแบบงาน
อย่างง่าย ๆ ได้

2.4) สร้างแบบฟอร์มหรือแสดงความก้าวหน้าใน
การทำงาน

2.5) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่าง
เหมาะสม

2.6) คิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ในลักษณะของการ
สร้างสรรค์

2.7) ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ พื้นฐานในการ
ฝึกคน เช่น เลื่อย จักรเย็บผ้า กรรไกร สว่าน มีด ได้

2.8) จัดหาและใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น

2.9) ประเมินผลงานและการปฏิบัติงานของ
นักเรียนได้

3) สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ครูผู้สอนกลุ่ม
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ ควรมีลักษณะดังนี้

3.1) มีระเบียบวินัยในการทำงาน รักความสะอาด และความเป็นระเบียบ

3.2) ชอบและเห็นคุณค่าของงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง

3.3) รู้จักประหยัดเวลา วัสดุ และแรงงานในการทำงาน

3.4) คำนึงถึงต้นทุนและกำไรในการผลิต

3.5) ไม่รังเกียจการทำงานที่ต้องใช้แรงงาน

กล่าวโดยสรุป ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำเป็นจะต้องมีสมรรถภาพ 3 ประการ คือ สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านทักษะ และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตรและปัญหาการจัดการเรียนการสอน สำหรับด้านสมรรถภาพครูผู้สอนนั้นมีไม่มากนัก จากการศึกษาผลงานการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ตามลำดับต่อไปนี้

ลักษณะ สมเชื้อ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ผลการวิจัย พบว่า

1) ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาตอนต้นน้อย และมีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี โรงเรียนสามารถจัดครูสอนเฉพาะกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพได้ร้อยละ 2.2 ครูส่วนใหญ่ได้รับการอบรมตามแนวหลักสูตรใหม่ แต่่นำความรู้มาใช้ได้น้อยมาก

2) ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน และขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีขนาดพอเหมาะกับการใช้งานของเด็ก มีการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลในท้องถิ่นมีความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพน้อยมาก

3) ครูส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องศึกษานิเทศก์ ซึ่งมาติดตามผลและแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนให้ครูน้อยมาก

4) ความรู้พื้นฐานของครูเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่างรวมทั้งการประเมินผล พบว่าครูมีปัญหาระดับปานกลาง

พิมล วิเศษสิงห์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการเลือกสอนวิชาเลือกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา

จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารและครู ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมในด้านครูผู้สอน อาคารสถานที่ และแหล่งบริการทางวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนในวิชาเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกันทุกด้าน

จิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2526:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้กลุ่มประชากร เป็นผู้บริหาร จำนวน 103 คน และครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 105 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมีดังนี้

1) ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ปัญหาส่วนใหญ่คือ งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดทำ ขาดแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น และช่วงเวลาในการดำเนินการยังไม่เพียงพอ

2) ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร ปัญหาส่วนใหญ่คือ พื้นฐานความรู้ความสามารถของครูต่างกัน ขาดครูผู้ดำเนินงานที่มีความรู้ความสามารถของครูต่างกัน ขาดครูผู้ดำเนินงานที่มีความรู้ความสามารถงบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ไม่ได้รับการแนะนำชี้แจงการใช้หลักสูตรไม่ได้รับการอบรม และไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้หรือการจัดอบรมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ

3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาส่วนใหญ่คือ ความรู้พื้นฐานของนักเรียนต่างกัน งบประมาณ และช่วงเวลาในการจัดไม่เพียงพอ การขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนไม่เพียงพอ และเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนไม่ชัดเจน

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2526 : 61-62) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการเลือกวิชาอิสระในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของหลักสูตรประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- 1) ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน
 - 1.1) ทางโรงเรียนขาดครูที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนี้
 - 1.2) ครูไม่ค่อยเข้าใจจุดประสงค์ และขาดคู่มือแนะแนวทาง
- 2) ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 2.1) เอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอ
 - 2.2) คู่มือขาดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการสอนและประเมินผล
- 3) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์โรงเรียนขาดวัสดุ และอุปกรณ์สำหรับฝึก
- 4) ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน
 - 4.1) นักเรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 4.2) ครูเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ
- 5) ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน
 - 5.1) นักเรียนยากจนไม่มีเงินซื้อวัสดุฝึก
 - 5.2) นักเรียนเรียนโดยไม่รู้จุดหมาย ไม่เห็นคุณค่า
- 6) ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล
 - 6.1) ครูยังไม่เข้าใจการประเมินผล
 - 6.2) ครูมักจะพิจารณาผลสำเร็จของงานมากกว่ามุ่งพัฒนากระบวนการทำงานของนักเรียน

ภิรมย์ ศรีเพชร (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบความต้องการและการปฏิบัติจริงในการฝึก

ปฏิบัติด้านการงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ปทุมธานี ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผล การวิจัยพบว่าบิดามารดา และผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพรับจ้างและเกษตรกรกรรม ในอนาคตนักเรียนต้องการประกอบ อาชีพรับราชการมากที่สุด คือร้อยละ 46.5 รองลงมา คือร้อยละ 18 ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม สำหรับงานในกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือ งานประดิษฐ์ รองลง มา คืองานเกษตร

สำหรับด้านความต้องการและการปฏิบัติจริงในการฝึก ปฏิบัติด้านการงานและพื้นฐานอาชีพ ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความ ต้องการในการฝึกปฏิบัติสูงกว่าการได้ปฏิบัติจริง

และผลจากการสัมภาษณ์นักเรียน ครู และผู้บริหาร โรงเรียน ปรากฏว่านักเรียนมีความคิดที่ดีต่อการเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ แต่ทางโรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรม ให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องจาก ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ หลายประการ เช่น ขาดแคลนครูที่มีความ ถนัดเฉพาะงาน คุณภาพของแปลงทดลอง เรือนเพาะชำ โรงฝึกงาน ฯลฯ ไม่ดีเท่าที่ควร การขาดแคลนงบประมาณและขาดการ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยเฉพาะกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ทำให้ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเรียนงาน ต่าง ๆ และไม่ให้ความร่วมมือในการติดตามผลการปฏิบัติงานของ นักเรียนเท่าที่ควร

วิรัช ชูขสูงเนิน (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องสมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ที่สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษา ใน

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณา รายละเอียดพบว่า ครูประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพด้านวิชาการสูงใน งานบ้าน และสมรรถภาพด้านวิชาการต่ำในงานประดิษฐ์และงานช่าง

2) ครูประถมศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพ ด้านวิชาการ งานบ้านสูงกว่าครูประถมศึกษาชาย ส่วนสมรรถภาพ ด้านวิชาการเกษตรนั้นไม่แตกต่างกันสำหรับสมรรถภาพด้านวิชาการ งานประดิษฐ์และงานช่าง พบว่า ครูประถมศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ย ของสมรรถภาพด้านวิชาการสูงกว่าครูประถมศึกษาชาย

3) ครูประถมศึกษาที่มีอายุราชการมากมีคะแนนเฉลี่ย ของสมรรถภาพด้านวิชาการงานบ้านสูงกว่าครูประถมศึกษาที่มีอายุ ราชการน้อย สำหรับงานเกษตรและงานประดิษฐ์และงานช่างนั้น ครูประถมศึกษาที่มีอายุราชการมากกับครูประถมศึกษาที่มีอายุ ราชการน้อยมีสมรรถภาพด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

4) ครูประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีคะแนนเฉลี่ย ของสมรรถภาพด้านวิชาการงานบ้านสูงกว่าครูประถมศึกษาที่มีวุฒิตั้ง แต่ปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนสมรรถภาพด้านวิชาการเกษตรนั้นไม่ แตกต่างกัน สำหรับสมรรถภาพด้านวิชาการงานประดิษฐ์และงาน ช่าง พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีสมรรถภาพด้าน วิชาการสูงกว่าครูประถมศึกษาที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

อุดมชัย ช่อมขุนทด (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง การนำประสบการณ์จากการเรียนกลุ่มการงานและ พื้นฐานอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 และ 2527 ที่ไม่ศึกษาต่อ จากโรงเรียนจากสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า การนำประสบการณ์จากการเรียนกลุ่มการงานและ พื้นฐานอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อระหว่างเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน

ทั้งทางด้านงานบ้าน และงานประดิษฐ์และงานช่าง ส่วนด้าน
งานเกษตรนั้นไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ ส่วนใหญ่อยากเรียนการตัดเย็บเสื้อผ้า
การเลี้ยงสัตว์ การซ่อมแซมเครื่องยนต์ ไฟฟ้า และเสริมสวยเพราะ
ต้องการจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือหารายได้พิเศษให้เป็น
ประโยชน์กับตนเองและสมาชิกในครอบครัว แต่เนื้อหาวิชาดังกล่าว
ไม่ได้เรียนในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(2527 ข : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รายงานการติดตาม
และประเมินผล โครงการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนกลุ่ม
การงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยความ
ร่วมมือขององค์การยูนิเซฟ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มในพื้นที่เป้าหมาย
ในการพัฒนาชนบทตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะ
ที่ 5 ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟ ส่งอุปกรณ์ตาม
หลักสูตรประถมศึกษาไปให้ใช้โดยหมุนเวียนกัน ภายในกลุ่มโรงเรียน
หลังจากได้ทดลองดำเนินการแล้ว คณะวิจัยได้ทำการประเมิน พบว่า

1) ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญมากในการสอนให้นักเรียนเกิด
ทัศนคติที่ดีต่องานเล็ก เพราะทัศนคติใด ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับผลสำเร็จ
หรือล้มเหลวของการปฏิบัติซึ่งผู้เรียนได้พบในครั้งแรกถ้าหากการ
เรียนนั้นได้พบกับครูที่มีความสามารถสูง แนะนำ ควบคุม กระตุ้น
ให้ผู้เรียนได้ทำงานประสบผลสำเร็จ ทัศนคติที่ดีย่อมเกิดขึ้นแน่นอน

2) ในการวิจัยพบว่าชาวครูผู้สอนงานเลือกเป็นจำนวนมาก
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการชักนำวิทยากรของท้องถิ่นมาใช้เพื่อ
ประโยชน์ทางการศึกษายังมีน้อยกว่าที่ควร

3) ผลผลิตการสอนงานเลือกของโรงเรียนตัวอย่างมี
มากพอสมควร เช่น งานเพาะปลูก งานเลี้ยงไก่ งานเสื้อผ้า งาน
ไม้ งานปูน และงานอื่น ๆ ตามลำดับซึ่งนับว่าเป็นผลสำเร็จที่น่าจะ
ได้นำมาเป็นข้อมูลพิจารณาได้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

และ 6 นั้นสามารถปฏิบัติงานที่เป็นอาชีพได้พอสมควร ถ้าได้รับการสนับสนุนด้านเครื่องมืออุปกรณ์ในการผลิต มีศูนย์กลางการตลาด มีสหกรณ์ ผู้เรียนสามารถจะหารายได้จากงานเลือกต่าง ๆ ที่หาตลาดได้ในท้องถิ่นของตนต่อไป

4) เพื่อให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพสูง ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูผู้สอนงานเลือกด้วยวิธีการที่ถูกต้องใน เวลาการฝึกอบรมที่เพียงพอ มีรูปแบบการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพสูงและประหยัด เพื่อให้ครูผู้สอนภาคปฏิบัติผนวกเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนการผลิต การผลิตที่มีคุณภาพและการตลาดเพื่อขายผลิตผลที่ผลิตได้

ช่อทิพย์ ชรรมรักษ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำเสนอโปรแกรมการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพการสอนที่ครูต้องการพัฒนาเรียงลำดับได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความรู้และทักษะการสอนตามแผนการสอน งานประดิษฐ์ และงานช่าง

ลำดับที่ 2 ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร

ลำดับที่ 3 ด้านความรู้และทักษะ ตามแผนการสอนงานเกษตร

ช่อเพชร เส็งสมวงศ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษวิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหามากในเรื่องความรู้และทักษะของครูในการสอน งานเลือกแขนงงานต่าง ๆ การขาดสื่อการเรียนการสอนที่มี

ความเหมาะสมในการฝึกงานของนักเรียน สื่อมีน้อยประเภทและมีจำนวนจำกัด ขาดแหล่งบริการสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ ครูขาดทักษะและความถนัดเฉพาะงาน การจัดบุคลากรเพื่อสอนงาน เลือกหาคนที่สอนได้ทุกแขนงงานขาดแหล่งวิทยากรเพื่อให้ครูได้ใช้ศึกษาค้นคว้าเตรียมการสอน

อรุณ เจริญธรรม (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือกของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตัวอย่างประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนงานเลือก จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และ ป.6 ปีการศึกษา 2527

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน มีดังนี้

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูผู้สอนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกสอนงานเลือกในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ โดยคำนึงถึงครูที่มีความสามารถในการสอนและความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยมาก ต่อการเปิดสอนงานเลือกในโรงเรียน
- 3) ผู้บริหารโรงเรียน มีความพอใจระดับมาก ต่อการสอนของครู และการเรียนของนักเรียน
- 4) มีปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุฝึกงาน และอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ และการขาดครูที่มีความสามารถในการสอน

ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนงานอาหารและโภชนาการ งานการทำสวนผัก งานสาน และงานประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น มีดังนี้

- 1) หนังสือสำหรับค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมีอยู่ในปริมาณน้อย

2) งานเลือกที่สอนสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นที่
โรงเรียนตั้งอยู่ในระดับมาก

3) มีความพอใจระดับมากต่อการปฏิบัติงานของนักเรียน
ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ แต่การกำหนดราคาจำหน่ายสำหรับงาน
อาหารและโภชนาการ งานการทำสวนผักและงานประดิษฐ์เศษวัสดุ
เหลือใช้ในท้องถิ่น การออกแบบสำหรับงานสวนที่ครูผู้สอนมีความพอ
ใจอยู่ในระดับน้อย

4) มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน และผู้
ปกครองให้ความร่วมมือน้อย

5) การเตรียมและการจัดการเรียนการสอนงานเลือก
ครูผู้ปฏิบัติได้สูงสุด คือ การนำวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาใช้สอน การ
สอนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงการสอนให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม
การให้ความสำคัญต่อผลสำเร็จของงานที่ทำ และการให้ความสำคัญ
ต่อกระบวนการทำงานเป็นลำดับขั้นตอน

พิชัย เอี่ยมสะอาด (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการ
วิจัยเรื่อง การจัดสอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในพื้นที่การ
พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ผู้บริหาร
และครูผู้สอนงานเลือกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ผลการ
วิจัยพบว่า

ด้านการเตรียมการเกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือก
โรงเรียนส่วนใหญ่กำหนด แนวทางการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นความ
สนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน แขนงงานเลือกที่
จัดสอน ได้แก่ แขนงงานบ้าน งานเกษตร และแขนงงานประดิษฐ์
ส่งเสริมให้มีการฝึกปฏิบัติภายในโรงเรียน เพราะสะดวกแก่การควบคุม
การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ได้แก่ การเชิญวิทยากรพิเศษ
เกณฑ์ในการจัดสอนงานเลือก ส่วนใหญ่พิจารณาความพร้อมของ

โรงเรียน ส่วนปัญหาด้านการเตรียมการได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านวิชาชีพที่มีในท้องถิ่น ความพร้อมของโรงเรียนในการจัดสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ห่างจากสถานฝึกงานมากเกินไป บุคลากรภายในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดบริการแนะแนว

ด้านการดำเนินการ โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีการเตรียมการทุกครั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอนที่จัดทำขึ้นเองส่วนใหญ่ครูและนักเรียนร่วมกันจัดทำ มีการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนทำการสอน มอบหมายงานเป็นกลุ่ม การจัดบริการแนะแนวมุ่งเน้นการประกอบอาชีพ และการปรับปรุงการเรียน ส่วนปัญหาด้านการดำเนินการ ได้แก่ การขาดงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรมีไม่เพียงพอ ความรู้พื้นฐานของนักเรียนแตกต่างกัน สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมของสถานที่ฝึกปฏิบัติไม่เหมาะสม

ด้านการติดตามผล โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการติดตามและประเมินผลโดยวิธีสังเกต ส่วนปัญหาด้านการติดตามผล ได้แก่ ขาดเครื่องมือ ขาดการกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินผลให้ชัดเจน

จิราภรณ์ ศรีศฤงคาร (2530 : 71-73) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการในการจัดเนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพแขนงงานเลือก ของจังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ครูผู้สอนงานเลือก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า

ความต้องการของครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดเนื้อหาหลักสูตรกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือก

ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับมาก ด้านงานบ้าน งานเกษตร งานช่างประดิษฐ์ และงานอาชีพอื่น ๆ ส่วนด้านงานช่าง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

สภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความต้องการในการจัด เนื้อหาหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือกที่ นักเรียนและผู้ปกครองประสบอยู่เรื่องลำดับจากระดับที่มีปัญหามาก ไปหาน้อย คือ การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน การขาดงบประมาณ การขาดแคลนผู้สอนที่ชำนาญงาน และการขาด สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน

เพ็ญลักษณ์ ไชยรังษี (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพของครูโรงเรียนประถมศึกษาใน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เขตการศึกษา 8 กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเป็นครู ประจำชั้นต้องสอนทุกวิชา ไม่มีความถนัดในการสอนวิชาในกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ ถึงแม้ครูผู้สอนจะได้รับการอบรมสัมมนา และศึกษาดูงาน แต่ก็ไม่ครอบคลุมถึงปัญหาและความต้องการ

2. งานวิจัยของต่างประเทศ

เชสเตอร์ (Chester 1966 : 286 - 288 อ้างถึงใน ช่อทิพย์ ชรรมรักษ์, 2529 : 66) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศ สรุปผลการศึกษาไว้ว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมี สมรรถภาพสูงเนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ เพิ่มขึ้น ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธีให้คณะ ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม สัทธิตวิธีิการสอนเพื่อให้ ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ จัดอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอน

จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสลับเปลี่ยนกันเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรสอนมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการและการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน ประเมินผล และติดตามผล การประชุมปฏิบัติการสาธิตการสอน จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อโดยไม่ให้ครูเสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาสำหรับงานสอนมากขึ้น จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาให้แก่ครูเพิ่มเติม ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ หรือบทความที่เกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ประชุมครูเพื่อประเมินผลการเยี่ยมห้องเรียนและการจ่ายเบี้ยเลี้ยงค่าพาหนะและค่าที่พักให้แก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

การศึกษาเอกสาร งานวิจัย และเอกสาร พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมีดังต่อไปนี้

- 1) ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน คือครูผู้สอนยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขาดความถนัดในการสอน ขาดความรู้และทักษะในการสอนงานแขนงต่าง ๆ
- 2) ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้บริหารไม่เข้าใจหลักสูตรและไม่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน นักเรียนไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติ
- 4) ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนการสอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จึงไม่สนับสนุนบุตรหลานในด้านวัสดุฝึก

ปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นปัญหามานานแล้ว ตั้งแต่หลักสูตรประกาศใช้มา แต่ปัญหาเหล่านี้ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข ผู้วิจัยเชื่อว่าการแก้ปัญหาต่าง ๆ ควรเริ่มต้นจากเสริมสมรรถภาพให้ครูผู้สอน ได้มีความรู้ความสามารถในงานที่สอน เพื่อเพิ่มความรักและศรัทธาในงานอาชีพให้แก่ นักเรียนและผู้ปกครอง และผลที่จะตามมาก็คือการได้รับการสนับสนุนในด้านปัจจัยต่าง ๆ ในการฝึกปฏิบัติมากขึ้น